

**СКРИНІНГ ТА ПРОФІЛАКТИКА ТРИВОЖНО-ДЕПРЕСИВНИХ
РОЗЛАДІВ У ЖІНОК РЕПРОДУКТИВНОГО ВІКУ В УМОВАХ
ПАНДЕМІЇ COVID-19**

Гайструк Наталія Анатолівна

д.м.н., проф.

кафедри акушерства та гінекології №2

Гайченя Інна Олександрівна

лікар-інтерн, ст. лаборант

кафедри акушерства та гінекології №2

Миرونченко Каріна Олегівна

лікар-інтерн

Павлікевич Анна Владиславівна

студент ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Ступін Владислав Петрович

студент ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Анотація: Останніми роками у світі спостерігається поширення феномена зростання кількості сюжетів усесвітніх катастроф, одним із таких сюжетів є пандемія COVID-19, що стала серйозним випробуванням для всього людства. Під час карантину ми почали життя в зовсім нових умовах. Відбуваються зміни як на рівні психіки окремої особистості, так й на макросоціальному рівні.

Стрімко поширюючись планетою та загрожуючи здоров'ю і життю мільйонів людей коронавірус фактично підпорядкував життя на Землі новітнім безпрецедентним правилам. Глобальна пандемія, локдаун, соціальна і фізична ізоляція, самоізоляція, невизначеної тривалості карантин проникли у всі сфери життя і змінили спосіб життя людства абсолютно непередбачуваним чином. Спрямовані на стримування епідемії коронавірусу заходи фактично закрили у фізично обмеженому просторі та соціальній ізоляції мільйони людей у всьому

світі.

Розвиток інформаційно-комунікативних технологій також великою мірою зумовлює суспільні перетворення. Наш час можна назвати ще й «віком дистанційності»: дистанційного навчання, дистанційного спілкування, дистанційних розваг.

Всі ці фактори, безперечно, негативно впливають на рівень психічного здоров'я суспільства всієї планети. Розроблення та запровадження методів діагностики тривожно-депресивних розладів, створення схем лікування даних порушень профілакує розвиток тяжких психічних станів, що потребують психіатричної допомоги.

1. Частота та структура розвитку тривожно-депресивних розладів у світі.

1.1. Сучасні аспекти розвитку тривожно-депресивних розладів

За останні місяці світ став свідком драматичних подій, пов'язаних зі швидкою появою нового коронавірусу. Детальне глобальне висвітлення у засобах масової інформації (ЗМІ) подій у реальному часі забезпечує актуальні новини про зараження в будь-який куточок планети.

Н. А. Nasrallah, головний редактор журналу «Сучасна психіатрія» вважає, що «вірусна пандемія викликала паралельну епідемію тривоги». Групи експертів ВООЗ працюють за напрямом надання фахівцям медичної галузі та населенню загалом вчасної, достовірної та зваженої інформації щодо захворювання. Нині бракує позитивної кореляції між ступенем зараженості окремих територій і колективним сприйняттям упередженості щодо COVID-19. Людей по всій земній кулі розділили — на свою користь — стигматизовані представники громадських і наукових співтовариств через перцептивну упередженість. Сучасний світ став дуже щільно насиченим щодо інформування: якщо раніше для того, щоб ознайомитися з певними подіями, треба було почитати газету, послухати радіо, то зараз усе частіше у пересічній людини виникає відчуття, що вона розчиняється в планетарному інформаційному павутинні з його надмірними і швидкими емоціями, частим переляком, тривогами та екологічними проблемами. Це зумовлює стійкість

негативних сприйнятливих упереджень і колективну суспільну схильність до панічної поведінки.

Втім, ЗМІ (особливо електронні) перенасичені саме страхітливими повідомленнями. Брак належної збалансованої інформації за спалаху нової хвороби, на кшталт COVID-19, спричиняє паніку з більш серйозними згубними наслідками для життєдіяльності, соціального життя, економічного ландшафту та політичної стабільності. Підживлення цієї паніки — це масив інформації про швидкість, із якою зростає рівень захворюваності на COVID-19 у країнах за межами Китаю.

Таблиця 1. Причини паніки під час спалаху нової вірусної інфекції

Тема (стурбованість)	Частка, %
Потреба в належному інформуванні	27
Неправильна інформація/паніка	21
Нові віруси	3
Зміни патернів поведінки	11
Самодіагностика в інтернеті	7
Соціально-економічний вплив	18
Профілактика та лікування	9
Смертність	4
Загалом	100

Такі причини паніки населення досліджував К. Коста (2020) в огляді публікацій щодо спалаху тяжкого гострого респіраторного синдрому (SARS).

Автор зауважив, що на 48 % такий психічний стан людей можна було пояснити браком чіткого інформування населення як на національному, так і на глобальному рівнях. Отримані результати засвідчили, що 7 % осіб обрали самодіагностику через страх, спричинений дефіцитом комунікацій із боку влади та достовірної інформації й належних знань для посилення змін у поведінці.

На підставі аналізу відмінностей причин панічного реагування в Південній Африці та Нью-Йорку, за даними Facebook, автор продемонстрував однаково високий рівень нагнітання нестримної паніки, але набагато більшу

довіру до уряду в мешканців Нью-Йорка. Звісно, поширення страху, що спричиняє хаотичну поведінку серед людей на тлі інфекційних спалахів, — не рідкісне явище, оскільки будь-хто, незалежно від статі та соціодемографічного статусу, може заразитися. Особливо це стосується COVID-19, коли є багато спекуляцій щодо режиму та швидкості поширення вірусу, а остаточного методу лікування наразі немає. Проведене в Китаї під час початкового спалаху COVID-19 дослідження виявило, що 53,8 % опитаних оцінили психологічний вплив епідемії як середній або тяжкий; 16,5 % повідомили про помірні та тяжкі симптоми депресії; 28,8 % — про симптоми середньої тяжкості до тяжкої тривожності; 8,1 % — про середній і значний рівень стресу. Зокрема, було зазначено, що широке висвітлення епідемії в ЗМІ може мати вплив на фізичну та психологічну реакцію громадськості щодо загрози інфекційних захворювань, яка неминуче посилює занепокоєння, але є ключовим інструментом заохочення запобіжних і профілактичних заходів.

Таблиця 2. Найчастіші реакції населення Південної Африки та Нью-Йорка на спалах COVID-19

Тема (стурбованість)	ПАР	Нью-Йорк
	Частка, %	
Нагнітання паніки	35	35
Недовіра до уряду	61	22
Брак знань	–	9
Спокій	–	5
Релігія/віра	2	–

Адаптовано згідно з Costa K. The cause of panic at the outbreak of COVID-19 in South Africa—a comparative analysis with similar outbreak in China and New York. *Center for Open Science*. 2020 Mart 9. Preprint.

Спалах COVID-19 через невідомі клінічні особливості та пов'язані з ним

чутки дійсно призвів до значного психічного тиску та проблем для населення — тривогу, депресію, страх, що безпосередньо позначаються на поведінці, а саме зростанні дій, спрямованих на біологічне самозбереження, зменшення альтруїстичної поведінки та навіть обман щодо інфікування та контактування з пацієнтами.

Результати дослідження продемонстрували глибокий і широкий спектр психологічних наслідків, до яких може призвести спалах COVID-19:

- поява нових психіатричних симптомів в осіб, які не мають психічних захворювань;
- погіршення стану тих, хто вже страждає на такі захворювання;
- дистрес у доглядальників за пацієнтами з психічними та соматичними недугами.

До того ж спалах коронавірусної хвороби передбачувано спричиняє суспільні психологічні реакції, такі як напруга, тривога та страх, втрата орієнтирів і планів на майбутнє, що може теж призводити до гострої реакції на стрес, посттравматичного стресового розладу, депресії, інших емоційних розладів і як наслідок — до зростання аутоагресивних дій аж до суїцидальних. Причому психологічний страх (як ірраціональний) стає страшнішим, аніж сама хвороба (об'єктивний страх).

Розділ 2. Роль соціомедійної арттерапії як складова реабілітаційних заходів у постковідний період у жінок репродуктивного віку

2. Роль соціомедійної арттерапії як складова реабілітаційних заходів у постковідний період у жінок репродуктивного віку

2.1 Метод соціомедійної арттерапії.

Соціомедійна арттерапія — це соціальна сторона психотерапевтичної допомоги, рішення індивідуальних проблем пацієнтів за допомогою великої кількості соціомедійного матеріалу, що наявний в інтернеті. Матеріал представлений у вигляді відео, аудіо, блогів інших людей. Може бути мотивуючого, відволікаючого, заспокійливого характеру.

Отже, соціомедійна терапія - важливий інструмент впливу на нейроендокринну адаптацію людей, відповідно і психічний стан.

2.2. Соціомедійна арттерапія як немедикаментозний спосіб подолання психо-емоційних розладів після захворювання Covid19.

Ми оцінили вплив сеансів соціомедійної арттерапії на показники нейроендокринної адаптації у жінок репродуктивного віку. Виявилось, що пропонуване лікування супроводжується достовірним падінням вмісту адреналіну та норадреналіну в сироватці крові, що є доказом депримуючого впливу соціомедійної арттерапії на активність симпато-адреналової системи. Відповідно зменшуються вплив нейро-гуморальних механізмів, які викликані персистенцією вірусу SARS-CoV-2, сприйняттям хворого факту зараження та впливом мас медіа на вищу нервову систему, що позитивно впливає на профілактику та лікування тривожно-депресивних розладів у постковідний період у жінок репродуктивного віку.

Таким чином застосування методу соціомедійної арттерапії у жінок репродуктивного віку достовірно зменшує активність симпато-адреналової системи, що відповідно призводить до покращення фізичного та психологічного компонентів здоров'я.

Висновки: Спектр психічних порушень в постковідний період може коливатися від депресії, тривоги, панічних нападів, соматичних симптомів та ознак посттравматичного стресового розладу до делірію, психозу та навіть суїциду, які пов'язані з молодшим віком і посиленням самозвинувачення.

На частоту і ступінь прояву психо-емоційних порушень впливають преморбідний стан, структура особистості, важкість захворювання та наявність провокуючих факторів, якими є стрес.

Корекція даних порушень за допомогою різних психологічних методик значно покращує якість життя та пришвидшує одужання. Одним із засобів впливу на психо-емоційну сферу пацієнта є соціомедійна арттерапія.

Отже, соціомедійна терапія - важливий інструмент впливу на нейроендокринну адаптацію та відповідно і психічний стан. Можливість

поширення та використання цього методу через мережу Інтернет робить його надзвичайно доступним в Україні і за її межами. В умовах карантину важливим моментом є дотримання карантинних заходів та продовжувати працювати в режимі онлайн. Можемо стверджувати, що серед оперативних технологій важливим моментом є вільний обмін методик лікування та профілактики, над чим ми і працюємо далі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Pat. 93681 Ukraine. Sposib korektsii psykhosomatychnykh rozladiv u pidlitkiv hrup ryzyku (Спосіб корекції психосоматичних розладів у підлітків груп ризику)/ Gastruk N., Stenianskyi R., Tsarenko K, Gastruk A.

2. The 6th International scientific and practical conference «Scientific achievements of modern society». Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. – P. 131-137.

3. The 7th International scientific and practical conference - Eurasian scientific congress. Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. – P. 51-59.

4. The 6th International scientific and practical conference “Perspectives of world science and education”. CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2020. – P. 89-95.

5. <https://www.physiology.org/publications/news/the-physiologist-magazine/2020/september/the-physiology-of-covid-19?SSO=Y>

6. The 8th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (March 14-16, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. - P. 125-132.

7. Bergman K, Sarkar P, O'Connor TG, et al. Maternal stress during pregnancy predicts cognitive ability and fearfulness in infancy. J Am Acad Child Adolesc Psychiatry 2007;46:1454–63.

8. Cardwell MS. Stress: pregnancy considerations. Obstet Gynecol Surv 2013;68:119–29.

9. Pat. 11490 Ukraine. A method of correcting psychosomatic disorders in the

military with post-traumatic stress disorder. Korolova Natalia Dmitrievna (UA); Gaystruk Natalia Anatoliyivna (UA); Stenianskyi Roman Pavlovich (UA); Gaystruk Anatoliy Vitaliyovych (UA)

10. Pat. 93774 Ukraine. METHOD OF PREVENTION OF PSYCHOGENIC DISEASES IN EMERGENCY SITUATIONS. Korolova Natalia Dmitrievna (UA); Gaystruk Natalia Anatoliyivna (UA); Stenianskyi Roman Pavlovich (UA); Gaystruk Anatoliy Vitaliyovych (UA)

11. Pat. 82755 Ukraine. A method of correcting psychosomatic disorders in children. Gastruk N., Stenianskyi R., Laiko L, Gastruk A.

12. Scientific and pedagogical publication "Creative pedagogy". Issue 8. p. 100-106